

บทบาทครูอนุบาลในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร กลุ่มลีลาวดี

Preschool Teacher's Roles in Organizing Active Learning in School Under Bangkok

Primary Educational Service Area Office Leelawadee Group

นพวรรณ มาสร้อย¹ และ ปันฐธรณ์ จารุชัยนิวัฒน์^{2*}

Noppawarn Masoi¹ and Panutsorn Jaruchainiwat^{2*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทครูอนุบาลในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก ใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดเตรียมสื่อสภาพแวดล้อม และด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูอนุบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร กลุ่มลีลาวดี (นามสมมุติ) จำนวน 76 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น 0.85 และแบบสัมภาษณ์มีความตรงเชิงเนื้อหา 0.95 วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ครูอนุบาลมีบทบาทในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.63$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านการจัดเตรียมสื่อสภาพแวดล้อม ($M = 4.64$) รองลงมาคือ ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ ($M = 4.62$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการจัดเตรียมสื่อสภาพแวดล้อมโดยรวมครูปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ การจัดเตรียมสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ($M = 4.65$) รองลงมาคือ การจัดพื้นที่และเวลาสำหรับการเรียนรู้ ($M = 4.64$) และการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ($M = 4.61$) ตามลำดับ และด้านการสนับสนุนการเรียนรู้โดยรวมครูปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ การค้นหาความต้องการของเด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ($M = 4.68$) รองลงมาคือ การส่งเสริมให้เด็กลงมือทำด้วยตนเอง ($M = 4.60$) และการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ($M = 4.57$) ตามลำดับ

คำสำคัญ : บทบาทครูอนุบาล, การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก, การเรียนรู้แบบเชิงรุก

¹ นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Graduate Student of Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University, E-mail: t.mint.nop@gmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Lecturer of Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University, E-mail: tapattamasir@hotmail.com

* Corresponding author

Abstract

The purpose of this research was to study the role of kindergarten teachers in managing proactive education in two aspects, namely the media and environment preparation and learning support. The population used in this research included 76 kindergarten teachers in Leelawadee group (Alias) of Bangkok Primary Educational Service Area Office. The tools used in this research were surveys and interviews. Surveys showed reliability at the 0.85 level, and Interviews showed validity at the 0.95 level. Data were analyzed by using frequency distribution, finding percentage values and standard deviation averages, and analyzing the content. It was found that kindergarten teachers have a significant role in managing proactive education overall ($M = 4.63$). The aspect with the highest average performance score was media and environment preparation ($M = 4.64$) followed by learning support ($M = 4.62$). After considering each aspect, it was found that overall, in the media and environment preparation aspect, teachers performed best in preparing media to facilitate education, having the highest average score ($M = 4.65$). This was followed by managing space and times for education ($M = 4.64$) and creating a learning atmosphere ($M = 4.61$), respectively. In addition, overall, in the learning support aspect, teachers performed best in finding the children's wants, having the highest average score ($M = 4.68$). This was followed by encouraging children to act by themselves ($M = 4.60$), and facilitating children's learning ($M = 4.57$), respectively.

Keywords: preschool teacher's roles, organizing active learning, active learning

บทนำ

การจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่ผู้สอนใช้ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรู้ความเข้าใจ เกิดทักษะและความชำนาญในกิจกรรมต่างๆ เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่อไป (อุษา คงทอง และคณะ, 2553) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง เน้นทักษะกระบวนการให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และคิดสร้างสรรค์ ทั้งในและนอกห้องเรียน และมีนโยบายด้านการส่งเสริมพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพในรูปแบบที่หลากหลายโดยหนึ่งในนั้นคือ การเรียนรู้แบบเชิงรุก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ม.ป.ป.)

การเรียนรู้แบบเชิงรุก (active learning) เป็นแนวการสอนเน้นเด็กเป็นสำคัญ เด็กมีการเรียนรู้อย่างตื่นตัวมีชีวิตชีวา สร้างความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ตนสนใจ ผ่านการลงมือทำกับวัตถุ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แสดงความคิดของตนเองทำกิจกรรม โดยครูสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข, 2561; Hohnmann & Weikart, 2002) การเรียนรู้แบบเชิงรุกส่งผลให้เด็กมีความเข้าใจสามารถนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาใน

ชีวิตประจำวัน และเกิดทักษะการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Winterbottom, 2017) นอกจากนี้ Kelly (2001) กล่าวเพิ่มเติมถึง การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกสำหรับเด็กปฐมวัยว่าเป็นการจัดกิจกรรมแบบรูปธรรม เปิดโอกาสให้เด็กเลือกกิจกรรมและอุปกรณ์โดยใช้ประสาทสัมผัส ตัดสินใจและคิดอย่างอิสระ ผ่านการปฏิบัติ ทดลอง ใช้คำถาม ลงมือแก้ปัญหาโดยการเรียนรู้ผ่านการลองถูกลองผิด

Hohnmann and Weikart (2002) กล่าวถึง องค์ประกอบของการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย การเปิดโอกาสให้เด็กเลือกตัดสินใจทำกิจกรรมตามความสนใจของตน โดยเด็กเป็นผู้เริ่มกิจกรรม เลือกวัสดุและตัดสินใจกระทำต่อวัตถุ การใช้สื่อที่หลากหลายเพียงพอสำหรับการเรียนรู้ของเด็ก โดยใช้สื่อที่ได้ในชีวิตจริงและในธรรมชาติ มีความคงทนแข็งแรง และง่ายต่อการหยิบจับ การจัดเตรียมพื้นที่และเวลาสำหรับเด็กในการใช้อุปกรณ์ การสนับสนุนให้เด็กกระทำกับสื่ออย่างอิสระ โดยให้เด็กเรียนรู้ด้วยการลงมือทำกับวัตถุที่เหมาะสมกับวัยเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัส การกระทำกับวัตถุและค้นพบความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง การดัดแปลงและผสมผสานวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ใหญ่ และเปิดโอกาสให้เด็กเล่าเกี่ยวกับประสบการณ์ หรือสิ่งที่ตนกำลังทำด้วยภาษาของตนเอง

Hohnmann and Weikart (2002) กล่าวถึง บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกไว้ ดังนี้ 1) จัดเตรียมสื่อสำหรับการเรียนรู้ของเด็กให้มีความหลากหลาย เพื่อให้เด็กเลือกใช้สื่อตามความสนใจ 2) จัดพื้นที่และเวลาให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อโดยการวางแผนกิจวัตรประจำวันของเด็กจัดช่วงเวลาให้เด็กได้สำรวจและกระทำกับสื่ออย่างอิสระ 3) ค้นหาความต้องการและความตั้งใจของเด็กโดยยอมรับการตัดสินใจและการกระทำของเด็ก ร่วมเล่นและเรียนรู้กับเด็ก พร้อมสังเกตเด็กขณะทำกิจกรรมและถามคำถามเพื่อให้เด็กอธิบายเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเลือก 4) รับฟังและกระตุ้นให้เด็กสะท้อนความคิดของตนโดยการสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กทำ และใช้คำถามพร้อมรับฟังเด็ก 5) ส่งเสริมให้เด็กลงมือทำและเรียนรู้แก้ปัญหาด้วยตนเอง นอกจากนี้ Kudryashova et al. (2016) ได้กล่าวถึงบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกไว้ ดังนี้ 1) สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้เด็กสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนรู้ 2) เตรียมสื่อและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้เด็กได้สำรวจและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง 3) ดูแลและกระตุ้นให้เด็กอธิบายเกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจของตนเอง 4) เปิดโอกาสให้เด็กนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ 5) สร้างสถานการณ์ให้เด็กคิดวิเคราะห์ สะท้อนคิด และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น 6) อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้สร้างความรู้หรือทางเลือกใหม่ในการแก้ปัญหา และ 7) สังเกตพฤติกรรมของเด็กประเมินการเรียนรู้ของเด็ก

โรงเรียนกลุ่มสีลาวตีเป็นกลุ่มโรงเรียนที่สอนอนุบาล จำนวน 11 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยได้รับนโยบายจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร, 2560) โดยมีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ใน

ห้องเรียน โดยเปิดโอกาสให้เด็กคิดและลงมือทำ จากการศึกษาผลการประเมินพัฒนาการของนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า พัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับต่ำกว่าพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ และสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) แสดงให้เห็นว่าเด็กควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ให้เด็กมีผลการประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญาที่สูงขึ้นจากปีการศึกษา 2559 และบทบาทหน้าที่ของครูในการจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กหากครูไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของตนเองจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก จากเหตุผลและความจำเป็นอย่างยิ่งนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาบทบาทครูอนุบาลในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร กลุ่มสีลาวัดี ในด้านจัดเตรียมสื่อสภาพแวดล้อม และด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ เนื่องจากบทบาทครูในการจัดการเรียนการสอนครูเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก และจัดเตรียมสื่อสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหาร ครู และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาความสามารถของครูในการจัดเรียนรู้แบบเชิงรุก เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย และได้รับการพัฒนาให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาบทบาทครูอนุบาลในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร กลุ่มสีลาวัดี ในด้านการจัดเตรียมสื่อสภาพแวดล้อม และด้านการสนับสนุนการเรียนรู้

วิธีการวิจัย

1. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ศึกษาหลักการ องค์ประกอบเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก บทบาทครูอนุบาลในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก จากเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ และนำข้อมูลที่ได้นำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
บทบาทครูอนุบาลในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก	1. ด้านการจัดเตรียมสื่อสภาพแวดล้อม	1.1 การจัดเตรียมสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 1.2 การจัดพื้นที่และเวลาสำหรับการเรียนรู้

ตาราง 1 (ต่อ)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
	2. ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้	2.1 การค้นหาความต้องการของเด็ก 2.2 การส่งเสริมให้เด็กลงมือทำด้วยตนเอง 2.3 การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 2 ชุด ประกอบด้วย แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 แบบสอบถาม เรื่องบทบาทครูอนุบาลในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครู มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกใน 2 ด้าน คือ ด้านจัดเตรียมสื่อสภาพแวดล้อม และด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) (ณัฐภรณ์ หลาวทอง, 2559) จำนวน 36 ข้อ

2.2 แบบสัมภาษณ์ เรื่องบทบาทครูอนุบาลในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครูเป็นแบบปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยกำหนดคำถามที่ใช้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการจัดเตรียมสื่อสภาพแวดล้อม และด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ จำนวน 6 ข้อ

3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก และบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกเพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

3.2 กำหนดโครงสร้างเนื้อหา จำนวนข้อคำถามตามกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อสร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับบทบาทครูอนุบาลในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไข

3.3 นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่พัฒนาขึ้นทั้ง 2 ชุด เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาความเหมาะสมของการใช้ภาษา และคำนวณค่าความตรงเชิงเนื้อหาเป็นรายข้อ พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา ตั้งแต่ 0.67–1.0 ยังมีค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด คือ ต้องมีค่ามากกว่า 0.5 โดยแบบสอบถามได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.99 และแบบสัมภาษณ์ได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.95 แสดงว่ามีคุณภาพสูง

3.4 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.5 ทดลองใช้แบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขกับครูอนุบาลที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับประชากร จำนวน 30 คน พบว่าครูอนุบาลตอบได้อย่างถูกต้องและเข้าใจ จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

3.6 นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข และจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

4.1.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามเรื่อง บทบาทครูอนุบาลในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร กลุ่มสีลาวดี ไปที่โรงเรียน และเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยได้รับคืนทั้งหมด จำนวน 76 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

4.2.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2.2 นัดหมายวัน เวลา ในการสัมภาษณ์ใช้เวลาสัมภาษณ์รายบุคคล ประมาณ 60 นาที โดยขออนุญาตบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ จากนั้นทำการถอดเทปบันทึกเสียงการสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 แบบสอบถาม ดำเนินการเสนอข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครู วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง โดยผู้วิจัยแปลผลการวิเคราะห์ตามเกณฑ์ (ประคอง กรรณสูตร, 2542) ดังนี้

4.51-5.00	หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2.51-3.50	หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

5.2 แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายโดยการนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ตามประเด็นต่าง ๆ และนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทครูอนุบาลในการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก สรุปได้ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของครูอนุบาล

1.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 94.74 มีอายุระหว่าง 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 67.11 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 73.68 จบสาขาการศึกษาปฐมวัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.73 ส่วนใหญ่เป็นครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 35.53 ส่วนใหญ่มีนักเรียนในความดูแลจำนวน 21-40 คน คิดเป็นร้อยละ 21.05 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์สอน 3-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.95 เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการอบรมการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกสำหรับเด็กอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 57.89 โดยส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกสำหรับเด็กอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 65.79 และส่วนใหญ่ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกจากแหล่งข้อมูลในอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 44.74

1.2 ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ครูอนุบาลจำนวน 8 คน ส่วนใหญ่สอนชั้นอนุบาล 2 ส่วนใหญ่มีจำนวนนักเรียนในห้อง 29 คน ชั้นอนุบาล 1 มี จำนวนนักเรียนในห้องส่วนใหญ่ 20 คน ชั้นอนุบาล 3 มีจำนวนนักเรียนส่วนใหญ่ 29 คน จบการศึกษาวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอน 8 ปี โดยครูทุกคนเคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก

2. บทบาทครูอนุบาลในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก ใน 2 ด้าน

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทครูอนุบาลในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ($M = 4.63$) โดยด้านการจัดเตรียมสื่อสภาพแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.64$) รองลงมาคือ ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ ($M = 4.62$) เมื่อพิจารณาบทบาทครูอนุบาลในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกในแต่ละด้านมีดังนี้

2.1 ด้านการจัดเตรียมสื่อสภาพแวดล้อมพบว่า มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ($M = 4.64$) เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยพบว่า ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ประเด็นย่อย โดยการเตรียมสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.65$) รองลงมาคือ การจัดพื้นที่และเวลาสำหรับการเรียนรู้ ($M = 4.64$) และการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ($M = 4.61$) ตามลำดับ

2.1.1 การจัดเตรียมสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้พบว่า การปฏิบัติของครูอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดหาสื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ($M = 4.75$) รองลงมาคือ การจัดหาสื่อที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ($M = 4.63$) และการจัดหาสื่อที่มีลักษณะที่หลากหลาย ($M = 4.59$)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูเลือกสื่อที่เป็นของจริง นิทาน ภาพจำลองให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสและส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งคณิตศาสตร์ ภาษา ความคิดสร้างสรรค์ และวิทยาศาสตร์ (4 คน) ครูเลือกสื่อที่พบได้ในธรรมชาติและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเด็กซึ่งมีทั้งสื่อที่เด็กคุ้นเคยและไม่คุ้นเคย (7 คน) ครูเลือกสื่อที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก สะดวกต่อการหยิบจับของเด็ก และไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายของเด็ก (5 คน)

2.1.2 การจัดพื้นที่และเวลาสำหรับการเรียนรู้ พบว่า การปฏิบัติของครูอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดพื้นที่ที่หลากหลายในห้องเรียน ($M = 4.70$) รองลงมาคือ การจัดช่วงเวลาปฏิสัมพันธ์หลากหลายรูปแบบ ($M = 4.68$) และการจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นการเรียนรู้ ($M = 4.55$)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูจัดพื้นที่ในห้องมีมุมประสบการณ์ไว้บริเวณรอบห้อง และมีพื้นที่ตรงกลางสำหรับทำกิจกรรมกลุ่มใหญ่ และกลุ่มย่อย (5 คน) ครูจัดช่วงเวลาให้เด็กได้ทำกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนทุกวันตาม 6 กิจกรรมและหน่วยการเรียนรู้รายสัปดาห์ เช่น การออกไปสำรวจต้นไม้ สถานที่บริเวณรอบโรงเรียน การเล่นกลางแจ้ง เป็นต้น (4 คน) ครูเตรียมสื่อในมุมประสบการณ์ตามหน่วยการเรียนรู้รายสัปดาห์ และจัดสภาพแวดล้อมด้วยผลงานและสื่อของเด็ก (5 คน)

2.1.3 การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ พบว่า การปฏิบัติของครูอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุด คือ การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก ($M = 4.71$) รองลงมาคือ การสร้างความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ($M = 4.66$) และการเป็นหุ้นส่วนในการเรียนรู้ของเด็ก ($M = 4.47$)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูให้เด็กได้เลือกมุมประสบการณ์ที่ตนเองสนใจ และครูเข้าไปร่วมเล่นขณะที่เด็กทำกิจกรรมพร้อมจดบันทึก (3 คน) ครูกระตุ้นเด็กด้วยการสนทนาถามคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รู้ และสิ่งที่เด็กอยากรู้โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจและค้นหาสิ่งที่อยากรู้ (4 คน) ครูให้คำชื่นชมและใช้เหตุผลในการพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับข้อผิดพลาด ไม่ตัดสินดีกว่าผิดทันที (6 คน)

2.2 ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ พบว่า ครูอนุบาลมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ($M = 4.62$) เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อย พบว่า ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ประเด็นย่อย โดยการค้นหาความต้องการของเด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุด ($M = 4.68$) รองลงมาคือ การส่งเสริมให้เด็กลงมือทำด้วยตนเอง ($M = 4.60$) และการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ($M = 4.57$) ตามลำดับ

2.2.1 การค้นหาความต้องการของเด็ก พบว่า การปฏิบัติของครูอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุด คือ การรับฟังความคิดเห็นของเด็ก ($M = 4.76$) รองลงมาคือ การยอมรับการตัดสินใจและการกระทำของเด็ก ($M = 4.69$) และความเข้าใจความต้องการของเด็ก ($M = 4.59$)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูยอมรับการตัดสินใจให้เด็กทำสิ่งต่างตามที่สนใจด้วยตนเอง เช่น การประดิษฐ์ การเลือกเข้ามุม การเลือกเรื่องที่อยากเรียนรู้ การจัดตกแต่ง

ห้องเรียน (4 คน) ครูรับฟังและจดบันทึกคำตอบ และคำอธิบายของเด็กโดยไม่พูดแทรกหรือตัดสินความถูกต้อง (8 คน) ครูทวนคำพูดของเด็กและขยายความคำพูดด้วยการถามคำถามเพื่อให้เข้าใจสิ่งที่เด็กต้องการสื่อสาร และใช้สื่อด้วยวิธีการเดียวกับเด็ก เช่น ทำท่าทางตามเด็ก ประดิษฐ์สิ่งของด้วยสื่อแบบเดียวกับเด็ก (5 คน)

2.2.2 การส่งเสริมให้เด็กลงมือทำด้วยตนเอง พบว่า การปฏิบัติของครูอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุด คือ การให้เด็กคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ($M = 4.66$) รองลงมาคือ การให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ($M = 4.58$) และการให้เด็กเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ ($M = 4.56$)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูให้เด็กทำกิจกรรมตามความสนใจ เป็นผู้เลือกกิจกรรม วิธีการ สื่ออุปกรณ์ หรือเรื่องที่สนใจด้วยตนเองจากถามคำถามของครู (3 คน) ครูอดทนรอให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองจนเสร็จ และไม่ตัดสินความถูกต้องหรือผิด (4 คน) ครูให้เด็กคิดแก้ปัญหาด้วยตนเองโดยการถามคำถาม สังเกตพฤติกรรมของเด็ก หรือการตอบคำถามของเด็ก จากสถานการณ์หรือระหว่างการเล่านิทาน (6 คน)

2.2.3 การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ พบว่า การปฏิบัติของครูอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุดเท่ากัน 2 องค์ประกอบ คือ การกระตุ้นให้เด็กสะท้อนคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ และการกระตุ้นให้เด็กสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนรู้ ($M = 4.61$) รองลงมาคือ การให้ความช่วยเหลือเด็กในการคิดแก้ปัญหา ($M = 4.51$)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูให้การช่วยเหลือแนะนำทางเลือกให้กับเด็กในการแก้ปัญหา จากการสนทนาและการใช้คำถาม (4 คน) ครูใช้คำถามในการกระตุ้นให้เด็กคิดจากสถานการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งที่เรียนรู้ (5 คน) ครูใช้คำถามให้เด็กตอบหรืออธิบายเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ และการใช้คำถามเป็นระยะก่อน ระหว่าง และหลังทำกิจกรรมอยู่เสมอ (5 คน)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง บทบาทครูอนุบาลในการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร กลุ่มสีลาวัตี ผู้วิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ด้านการจัดเตรียมสื่อสภาพแวดล้อม

ผลการวิจัย พบว่า ด้านการจัดเตรียมสื่อสภาพแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย การจัดเตรียมสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดพื้นที่และเวลาสำหรับการเรียนรู้ และการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ครูมีการปฏิบัติอยู่ระดับในมากที่สุด โดยด้านที่ครูมีการปฏิบัติน้อยที่สุด ($M = 4.64$) คือ การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ในประเด็นของการเป็นหุ้นส่วนในการเรียนรู้ของเด็ก ($M = 4.47$) และจากการสัมภาษณ์ครูจำนวน 8 คน มีเพียง 3 คน ที่มีการแสดงบทบาทการเป็นหุ้นส่วนในการเรียนรู้ของเด็ก โดยการเล่นไปพร้อมกับเด็ก และทำตามความต้องการและความสนใจของเด็ก โดยครูให้เด็กเลือกเล่นในมุมที่ตนเองสนใจ เข้าไปร่วมเล่นกับเด็กในมุมด้วยท่าทียิ้มแย้มเหมือนเพื่อนเด็ก สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนการสอนเด็กปฐมวัยตามแนว

BBL (brain-based learning) ว่าครูควรมีการสร้างบรรยากาศของการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี ความผูกพันและความใกล้ชิด และการยอมรับความต้องการของเด็กจะเป็นแรงจูงใจให้เด็กอยากเรียนรู้ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความตั้งใจ เป็นการส่งเสริมทักษะการคิดและจินตนาการให้กับเด็กได้ (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ แผนงานการเรียนรู้สู่สุขภาวะในสถานศึกษา, 2551) เมื่อพิจารณาจากข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับจำนวนครูที่มีบทบาทการเป็นหุ้นส่วนในการเรียนรู้ของเด็ก สะท้อนให้เห็นว่าครูส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญกับการเล่นเท่าที่ควร ซึ่งการเล่นเป็นสิ่งที่สำคัญในการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งการสร้างบรรยากาศที่ดีขณะเล่นร่วมกับเด็กโดยการตอบสนองความต้องการของเด็ก จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ นอกจากนี้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กล่าวเพิ่มเติมถึงความสำคัญของการให้เด็กเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ โดยผู้ใหญ่เป็นผู้สร้างบรรยากาศที่อบอุ่น สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กจะช่วยให้เด็กเกิดความมั่นใจ กล้าพูดกล้าแสดงออก ช่วยให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ อยากรู้ อยากเห็น อีกทั้งช่วยสร้างความอบอุ่นทางด้านจิตใจ ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ที่ดีของเด็ก ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกครูควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของเด็ก มีความเป็นมิตร และเปิดโอกาสให้เด็กคิดตัดสินใจในสิ่งที่ต้องการ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างตั้งใจโดยไม่รู้สึกเครียด (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการเป็นหุ้นส่วนในการเรียนรู้ เพื่อให้ครูสามารถสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ และเกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กและครู อันจะนำไปสู่การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพ

2. ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้

ผลการวิจัย พบว่า ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย การค้นหาความต้องการของเด็ก การส่งเสริมให้เด็กลงมือทำด้วยตนเอง และการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.62$) โดยด้านที่ครูมีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ในประเด็นการให้ความช่วยเหลือเด็กในการคิดแก้ปัญหา ($M = 4.51$) จากข้อมูลการสัมภาษณ์ครู จำนวน 8 คน มีเพียง 4 คน ที่ให้ข้อมูลเพิ่มเติม ในประเด็นเกี่ยวกับการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ พบว่า ครูให้การสนับสนุนเด็ก โดยการเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือทำด้วยตนเอง มีการใช้คำถามและการสนทนา และให้คำแนะนำกับเด็ก ซึ่งผลการสัมภาษณ์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าครูส่วนหนึ่งยังไม่ได้แสดงบทบาทที่ชัดเจนในการช่วยเหลือเด็กในการคิดแก้ปัญหา ซึ่งผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงผลการประเมินพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของนักเรียนอนุบาลระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า มีคะแนนพัฒนาการด้านสติปัญญาร้อยละ 91.67 ที่แสดงว่า ด้านสติปัญญาของเด็กอนุบาลอยู่ในระดับต่ำกว่าพัฒนาการด้านสังคม และอารมณ์ จิตใจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ซึ่งเห็นได้ชัดเด็กไม่ได้รับการส่งเสริมทักษะการคิดเท่าที่ควร ดังนั้นบทบาทครูในการส่งเสริมให้เด็กรู้จักการคิดแก้ปัญหาด้วยตนเองจึงมีความสำคัญยิ่งต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาทางการคิดของเด็ก ครูควรให้การช่วยเหลือสนับสนุน เพื่อกระตุ้นให้เด็กได้ลงมือทำ ให้คำแนะนำเด็กคิดแก้ปัญหาด้วยตนเองจากการลองผิดลองถูก เพื่อให้เด็กรู้จักการคิดแก้ปัญหาและทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยเด็กควรได้รับการสนับสนุนและแนะนำ การมี

ผู้รับฟัง และยอมรับความคิดจากผู้ใหญ่ทำให้เด็กกล้าคิดและทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง (Hohnmann and Weikart, 2002) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือทำด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ อย่างกระตือรือร้น โดยครูควรเปิดโอกาสให้เด็กแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง กระตุ้นให้เด็กคิดด้วยการสนทนา ถามคำถาม โดยครูเป็นผู้สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ จะช่วยให้เด็กมีประสบการณ์ในการ คิด วิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (ปรียา สมพีช, 2559) การที่ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้เด็กได้สร้าง องค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยการกระตุ้นให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น การถามคำถาม การสร้างสถานการณ์ เป็นต้น ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นและสนับสนุนให้เด็กเกิดการเรียนรู้ แนะนำให้เด็กรู้จักการแก้ไขปัญหา และเกิดความท้าทาย (ลักขณา สิริวัฒน์, 2557) ซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถคิดแก้ปัญหาในการเรียนรู้ และการใช้ ชีวิตประจำวันของตนเองได้เป็นอย่างดี จึงมีความจำเป็นยิ่งที่ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องควรสร้างความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับการฝึกทักษะการคิดสำหรับเด็กอนุบาล เพื่อให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกและ สนับสนุนเด็กให้เด็กได้รับการส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ครูควรนำแนวทางของบทบาทครูอนุบาลในการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกสำหรับเด็ก อนุบาลไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1.2 ผู้บริหารควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาครูเพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจแก่ครู เกี่ยวกับบทบาทในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกให้กับเด็ก

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกในสังกัดอื่น ๆ หรือในเด็ก ระดับชั้นอื่นต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ณัฐภรณ์ หลาวทอง. (2559). *การสร้างเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประคอง กรณสุต. (2542). *สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปรียา สมพีช. (2559). การจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษา. *วารสารวิจัย*

ราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 11(2), 260-270.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข. (2561). *การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลัง กับ PLC เพื่อการพัฒนา*.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ แผนงานการเรียนรู้สู่สุขภาวะในสถานศึกษา. (2551). *เติมเต็มครู*

ปฐมวัย ด้วยหัวใจ BBL. พี.เอ.ลีฟวิ่ง.

ลักษณ์ สรวิวัฒน์. (2557). *จิตวิทยาสำหรับครู*. โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (ม.ป.ป.). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561*. <https://www.obec.go.th/wp-content/uploads/2018/08/obec61.pdf?fbclid=IwAR3IINCOfoRm0yNWAJlCdvcZwsGzzVAbR47UXIS6DT3OqYCOTH-JlkAmr8>.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *รายงานผลการประเมิน
พัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ปีการศึกษา 2559*. ชุมชน
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. (2560). *แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระยะ 4 ปี
ปีการศึกษา 2560-2563 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร*. Esbuy.
http://www.esbuy.net/_files_school/00000374/news/00000374_1_20190704-001744.pdf

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทย : ตาม
แนวคิดไฮสโคป*. วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). *หลักการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.

อุษา คงทอง, ชาตรี เกิดธรรม, มานิต ทองจันทร์, พิทักษ์ นิลนพคุณ, สุธี พรรณนาร, พนิดา ซาตยาภา, และ
ฐิติพร พิษณุกุล. (2553). *คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้*.
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

ภาษาอังกฤษ

Hohnmann, M., & Weikart, P. D. (2002). *Educating young children: Active learning practices
for preschool and childcare programs*. High/Scope.

Kelly, M. (2001). *The Primary Program: Growing and Learning in the Heartland* (2nd ed.).
ERIC. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED449922.pdf>

Kudryashova, A., Gorbatoва, T., Rybushkina, S., & Lvanova, E. (2016). Teacher's roles to
facilitate active learning. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 1(7), 460-466.
<http://dx.doi.org/10.5901/mjss.2016.v7n1p460>

Winterbottom, M. (2017). *Active learning*. Cambridge Assessment. https://www.cambridgeinternational.org/Images/271174-active-learning.pdf?fbclid=IwAR00PHWoEfAklL1YAjy20dLztGS-LNaGRm1MMpfZ1cSDRuWkViHcrYbE_9Y